

MAGYAR LAPOK

XI. évfolyam, 103 (2967) szám

KERESZTENY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, 1942 május 8

Átlépték a japánok az indiai határt (?)

Fényes győzelmet aratott a japán hajóhad az egyesített angol-amerikai hajóhad fölött. Elsüllyesztettek két amerikai repülőgépanyahajót, egy csatahajót és egy brit hadihajót. Egy angol cirkálót súlyosan megrongáltak

A Fülöp-szigeteken megszűnt az amerikai uralom

Burma a szövetségesek számára már elveszett — állapítja meg a londoni Daily Herald kalkuttai munkatársa s hozzátesszi, hogy ezzel a ténnyel nyíltan szembe kell nézni. Ha lehet is még némi ellenállást kifejezni, annak már a hadműveletek szempontjából nincs jelentősége. A csungkingi kormány szökevénye hivatalosan is bejelentette, hogy a japánok a burmai út mentén elérték Csefangot. Stilwell altábornagy, a csungkingi csapatok főparancsnoka, még Mandalay elvesztése után magasrangú csungkingi kínai tisztekkel együtt elmenekült s nagy nehézségek árán egy még nem nevezett burmai városba érkezett.

Az északburmai gyors japán előretörés meggyőztette azt a tervet, hogy az angol és kínai csapatok új védelmi vonalakat építsenek ki, úgyhogy az angoloknak már nincs más választásuk, minthogy feladják Burmát. Csangkaisek elrendelte, hogy a kínai csapatok a jünani határról a Mekong folyó mögé vonuljanak vissza s ezt az állást azután mindenáron tartsák. Ugy látszik, az angolok a madagaszkári partaszállást már nem is India, hanem Délafrika védelmére irányuló intézkedésként hajtották végre.

Hírek vannak arról is, hogy a japánok Burma felől átlépték az indiai határt és már indiai területen nyomulnak előre. Ezt a hírt ugyan hivatalosan még nem erősítették meg, de egyáltalában nem hangzik hihetetlenül s ha ebben a pillanatban esetleg még nem is következett be az indiai határ átlépése, minden kétséget kizáróan megtörténik, ha ma nem, hát holnap, vagy holnapután. A japánok erőltetett menetű burmai előnyomulásából ugyanis látható volt, hogy ezzel egyrészt a csungkingi kínai csapatoknak az angoloktól való teljes elvágását, másrészt India szárazföldről való megközelítését igyekeznek elérni.

A Fülöp-szigeteken, Corregidor erődjének megadásával végetértek a harcok. A szigeteken elszórtan még működő amerikai csapatmaradványokat Wainwright tábornok — a japán parancsnokság kívánságára — felszólította az azonnali megadásra. A Fülöp-szigeteken küzdő egész amerikai haderő törzskara, élén Wainwright tábornokkal, japán fogságba került. A foglyok között van Moore vezérőrnagy, Corregidor parancsnoka, Lewis Beede dandártábornok, Wainwright vezérkari főnöke, valamint sok más magasrangú tiszt. A Fülöp-szi-

geteken ezzel — a burmai angol uralom megszűnésével egyidőben — végetért az amerikai uralom.

Lapzártakor érkezett jelentés a japán hajóhadnak a Korall-tengeren, az egyesített angol-amerikai hajóhad felett aratott fényes győzelméről számol be. A

japánok ebben a tengeri ütközetben súlyos és érzékeny csapást mértek a szövetségesek tengeri erejére. Az ütközet ebben a pillanatban még folyik és nem lehetetlen, hogy lapunk legközelebbi számában további ragyogó eredményekről számolhatunk be.

Indiai területen nyomulnak előre a japánok ()

Londonban csütörtökön híre terjedt, hogy a japánok átlépték India határát és már indiai területen nyomulnak előre.

Rómából jelentik: (MTI) A Message-ro bangkoki jelentése szerint Csangkaisek tábornagy átvette a burmai határvidéken küzdő csapatok parancsnokságát. A kínaiak elkezdették ellenállást fejtenek ki, mindamellett nem akadályozhatták meg, hogy a japánok előnyomuljanak, úgy hogy már kínai területen, Jün tartomány belsejében folynak a harcok. A japánok elérték Csefang városát, amely kínai területen van, a burmai határtól 25 kilométerre. Közvetlen veszély fenyegeti azokat az angol csapatokat is, amelyek Felsőburmában küzdenek. A japánok most Bachno városát igyekeznek elfoglalni,

amely a vasútvonal mentén fekszik. Ezzel a vasútvonalat észak felé is elvágják és teljessé teszik Alexander tábornok körülfűrt burmai csapatai körül a gyűrűt.

Tokióból jelentik (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelenti: A császári főhadiszállás közli, hogy a Burmában küzdő japán haderő az ellenséget üldözve, április 29-én, illetve május 3-án megszállta Lashiot és Bhamot, a jünani határ mentén lévő két fontos várost. Ugyanennek a japán csapatnak az elővédje átlépte Jünan határát, május 5-én megszállta Lungiuot.

A legújabb csungkingi hadijelentés szerint a japánok a kínai határon belől Jünan tartományban heves harcok közepette nyomulnak előre, erős tüzeres támaszponttal a vanungi ut mentén.

A japán hajóhad fényes győzelme

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: A császári haditengerészet hírosztálya közli, hogy a japán hajóhad csütörtökön Ausztráliától keletre a Korall-tengeren a vegyes amerikai-angol hajóhad ellen intézett támadás során fényes sikereket ért el. Részleteket később közölnek.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távíratok Iroda jelenti: A császári főhadiszállás japán idő szerint 5 óra 20 perckor kiadott jelentésében megerősíti, hogy elsüllyesztették a Yorktown és Sanatoga nevű északamerikai repülőgéphordozóhajókat, valamint egy Californiai mintájú északamerikai csatahajót, a Korall-tengeren május 6-án és 7-én vívott tengeri ütközetben. Azonkívül elsüllyesztettek egy Warspite mintájú angol hadihajót és súlyosan megrongáltak egy angol cirkálót. Az észak-amerikai és angol vegyes tengeri haderővel vívott ütközet még folyik.

Laval állandóan tájékoztatja Berlint a madagaszkári fejleményekről

Vichyből jelentik (Bud. Tud.): Vichyben továbbra is élénk diplomáciai tevékenység folyik. Laval folytatja tárgyalásait a külföldi diplomatákkal. Hosszabb megbeszélés volt a német főkonzullal. A jelek szerint állandóan tájékoztatja

Berlint a madagaszkári fejleményekről.

Berlinből jelentik (MTI.) A Német Távíratok Iroda jelenti: Csekélyszámú bombázógépből álló brit repülőkötelék május 8-ra virradó éjszaka táma-

dást kíséreltek meg a német partvidék ellen. A gyors és eredményes elhárítás megakadályozta az ellenséges gépeket abban, hogy bombáikat a birodalom területe fölött dobják le. A támadó gépek közül 4-et lelőttünk.

Londoni jelentés szerint Williom Dobbie máltai kormányzó benyújtotta lemondását. A lemondást elfogadták és utólvá Gibraltár eddigi kormányzóját Gortot nevezték ki.

Vichyből jelentik: (B. T.) Jólétesült helyről származó közlés szerint kormányellenes kijelentések miatt letartóztatták Laurencia tábornokot, aki De Brinon elődje volt, mint a vichyi kormány főmegbízottja.

Puertorico lakossága nem hajlandó az amerikai hadseregben szolgálni

San Juanból jelentik (MTI.) Az OFI jelenti: Az amerikai hatóságok feloszlatták a puertoricoi nemzeti pártot, melynek tagjai határozatlan kimondták, hogy nem szolgálnak az amerikai hadseregben. Letartóztatták a nemzeti párt elnökét Julió de Santiagot, továbbá Bueneviste Rodriguezt, a párt lapjának nyomdatulajdonosát. Eddig összesen 21 párttagot tartóztattak le amiatt, hogy nem tett eleget sorozási kötelezettségének. Két párttagot 3 évi börtönrre, több másikat 1 évi börtönrre ítélték el.

Madridból jelentik (MTI.) A NTL jelenti: Havannai jelentés szerint a cubai katonai hatóságok arra való tekintettel, hogy az állattulajdonosok és a hentesek továbbra sem voltak hajlandók hivatalos áron árusítani a húst, elrendelték az egész állattulajdonosok lefoglalását, remélve, hogy így sikerül Cuba válságos sorsát vált élelmiszeri kérdését megoldani.

Elbocsátják a zsidókat a török állami hivatalokból

Az NSZ ankarai jelentése szerint miután az Aegnece Anatolie hírügynökség zsidó alkalmazottait eltávolították, most egymás után bocsátják el a zsidó tisztviselőket a török állami hivatalokból is. Hír szerint a minisztériumokból minden zsidó tisztviselőt és alkalmazottat elbocsátottak.

Kivégezték Irakban Kailani három hivat

Izstanbulból jelentik: (MTI) Az OFI jelentő: Bagdadi jelentés szerint a katonai törvényszék halálra ítélte és kedden reggel kivégeztette a Kailani-néle nemzeti főkelés három vezetőjét. A király elutasította az elitáltak kegyelmi kérvényét. A kivégeztettek a volt gazdasági miniszter és két ezredes.

Csatahajókat építenek a newyorki régi magasvasut acélananyagából

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentő: A newyorki rádió jelentése szerint a 2-ik Avenue felett vezető régi magas vasutat lebontják. Az így nyert acélmennyiség állítólag elegendő lesz 3 csatahajó építésére.

Titu kási halált halt

Fekete kores farkaskutya volt Titu. Román kutya volt eredetileg, még román repülőket keresztelték el, de az uralkodókor nem vonult el ő is a távozó hadsereggel, hanem hű maradt a repülőterhez, ahol kölyökkora óta becsülettel teljesített szolgálatot. Kis túzással azt lehetne mondani, hogy a magyar repülőknél ő adta át a légi kikötőt. A parancsnok mindjárt felismerte a kedves, szolgálathű állat okosságát, gondozásba vette, megtartotta régi nevét és meghagyta őt szolgálati beosztásában is, amellyel közkedve lett és híressé tette magát... Titu pontosan ismerte a légijárat menetrendjét s akár Kolozsvár, akár Budapest felől jött repülőgép, ő kellő időben elhelyezkedett a terep és feszült figyelemmel várta a gép érkezését. Izgalma nőttön-nőtt, ahogy a gépmadár kibontakozott a távolság ködéből és közeledett Nagyvárad felé. S mikor a gép már a tér fölött végezte kör-repülését, ő a lezállás helyébe rohant és útmutatással szolgált a pilótának. Az indulás sem történt meg nélküle. Mikor zúgni kezdett a gép motora, eléje állt és nyílegyenes nyargalással mutatta a kifutás vonalát. Egész Nagyvárad jól ismerte Titut: a repülőter látogató közönségének egyik legkedvesebb szórakozása volt végignézni a csodálatosan okos állat kötelességszerű mutatványait. De híre túlterjedt a város határain. A „Magyar Szárnyak” cikket írt róla, fényképét is közölte s így országos nevezetességgé vált Titu. A légiúton Nagyváradra érkezett utasok első kérdése volt: „Hol van Titu?... Mit csinál Titu?” Ajándékokat hoztak neki s boldogok voltak, ha okos fejét megsimogathatták...

De máttól kezdve hiába keresik a népszerű, derék állatot. Nincs többé. Ma reggel halálos szerencsétlenség érte. A kormányzóhelyettes nagyváradai látogatása alkalmával ideérkezett a műegyetem kis repülőgépe, amely ma indult vissza a fővárosba. Titu ennek a gépnek is meg akarta mutatni a kifutás irányát, de büszke örömeiben és hitványulati buzgalomban vigyázatlan volt küssé. A gép légsavarja elkapta szegény Titut és letépte alsó állkapcsát. A derék állat hősiesen viselte a sebesülés fájdalmát, de nem lehetett kilátás a meggyógyítására. A parancsnok látva a szerencsétlen állat reménytelen szenvedését, kénytelen volt golyót röpíteni a fejébe.

Igy mult ki Titu a kötelességteljesítés mezején. (*)

A jövő hét elején döntenek a kirakatverseny eredményéről

Osszesen 20 díjat tűzött ki a város és a Kamara

Nagyvárad. Saját tud. Megirtuk, hogy a Szent László hét alkalmából a kereskedői érdekeltség kezdeményezésére a Kereskedelmi és Iparkamara kirakatverseny rendezését határozta el, hogy a kereskedői társadalom ilyen formában kapcsolódjék be a város ünnepeibe. A jelentkezésre felhívást bocsátottak ki és pénteken délelőn ülést tartott a kijelölt bíráló bizottság. A bizottság a következő:

Elnök: dr Horváth Árpád miniszteri biztos.

Tagok: dr Dalló Gyula városi tanácsnok, Szabó Károly ipartestületi elnök, Bazili Mihály a villamosmű igazgatója, dr Kallas László a Kereskedelmi Csarnok főtitkára, Bach Sándor újságíró, Papp Lajos az Idegenforgalmi Hivatal vezetője, Tabéry Géza újságíró, dr Barza Ferenc újságíró, Nagy

János a Baross Szövetség ügyvezető elnöke, Balogh István festőművész és dr Cserzy Béla iparkamara titkár.

Az ülést dr Horváth Árpád nyitotta meg, majd dr Cserzy Béla ismertette, hogy a város 5 darab bronzveretű Szt László emlékérmét és 10 diszoklevelet ajánlott fel díjazásul. A Kamara is ad ezenkívül 5 oklevelet. Bazili Mihály elmondotta, hogy igen károsan befolyásolta a versenyt a világitási effektusok elmaradása. Több hozzászólás után abban állapodtak meg, hogy a döntést a jövő hétre halasztják, amikor is végigjárják a 80 jelentkező üzlet és egyenként bírálják el a kirakatokat. Egyben a lapok utján felkéri a kereskedőket, hogy ünnepi kirakataikat még a jövő hét első napjaiban ne változtassák, illetve ne bontsák szét.

Áldozócsütörtökön lesz a budapesti református nagygyűlés

Budapestről jelentik: Május 14-ikén, Áldozócsütörtök napján rendezik meg a tizedik református nagygyűlést a Magyar Művelődés Házában. Az előadás délelőn fél 12 órakor kezdődik. Tasnády Nagy András titkos tanácsos, egyházmegyei gondnok, Kovács J. István teológiai tanár, egyházkerületi fő-

jegyző, Karácsony Sándor dr egyetemi magántanár, Szabó Imre esperes, Incze Gábor vallásoktatási igazgató és Dobos Károly lelkipásztor, valamint a Baár-Madas énekkar működik közre. Belépődíj nincs, jegyeket a lelkeszi hivatal ad.

Elindult az Egyesült Államokból a tengely-diplomaták első csoportja

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelentő: Az Association Press jelentő Jersey Cityből: Csütörtökön 19 óra 50 perckor a tengelyhatalmak diplomáciai testületeinek tagjai és állampolgárai, több, mint 900

ember, egy svéd gőzös fedélzetén elutaztak az Egyesült Államokból. Lisszabonban kicserélik őket a Németországból, Olaszországból, Magyarországból, Romániából és Bulgáriából odaérkezett északamerikai diplomatákkal

A tragikus hirtelenséggel elhunyt gyönyörű amerikai színésznő
CAROLA LOMBARD CSAK NÉVLEG
utolsó filmje:
Legújabb hirdetőben a Szent László hét, Szent Jobb stb. felvételei az **APOLLO**-ban.

Belvárosi
Szombaton diszbemutató: Magyarországon először!
Hulló bilincsek
A finn testvérm nemzet gigantikus filmje. A cári és vörös Oroszország igazi arca.
Pénteken utoljára: **Az ötös számú órház.**

Maeterlinck költői mesejátékának színes filmváltozata
KÉK MADÁR
a **CASINOBAN**

és állampolgárokkal. Most csak az első csoport kicseréléséről van szó. A svéd hajó Lisszabonból visszaérkezve, a tengelyhatalmak állampolgárainak újabb csoportjával ismét utra kel.

Megkezdődtek a Szent László-heti teniszversenyek

Nagyvárad. Saját tud. Ma délután 3 órakor kezdődtek meg a Szent László héttel kapcsolatos teniszversenyek a Múzeum-kerti salakon. A verseny beígért vidéki résztvevői valamennyien megérkeztek s rajtoltak a versenyen. A nem mindennapi sportcsemege sok teniszrajongót csalt ki a versenyre s ezek nem is csalódtak, mert szép küzdelmet, ragyogó játékokat hozott a küzdelem első napja. A mai eredmények összeállításán lapzártakor még dolgoznak.

A versenyt holnap délután 3 órakor folytatják.

Műsirt is kap Szlovákia lakossága

Pozsonyból jelentik: (B. T.) A gyáripari és nyersanyaggyártás központja elrendelte, hogy Pozsony lakosságának a rendezésmennyiségen felül 2 vagon műsirt is szolgáltatásnak ki. Ennek a műsirtnek a kiosztását az tette lehetővé, hogy a vidék zsírral való ellátása a legutóbbi időszakban javult. A műsirt a kereskedők a rendezésvásárlási könyv alapján osztják ki. A kiosztás aránya ugyanolyan, mint a lisztosztásnál.

Oszinte mozikritika

Hulló bilincsek

A film filmjatszás remekének bemutatója a Belvárosi mozgóban

A *Hulló bilincsek* című finn filmet vetíti szombattól kezdve a Belvárosi Mozgó. A film az első világháború előtti finn hazafiak szabadságmozgalmából veszi tárgyát s a cselekmény beletorkollik az orosz forradalomba, amely valóra váltja a finn testvérm nemzet álmát: az orosz iga alól való felszabadulást. A titkos politikai mozgalmak jellemző és izgalmas jelenetei teszik érdekessé a szépen és ötletesen rendezett, mozgalmas, de mesészövéseben kissé széteső filmet, amely bepillantást enged az orosz viszonyokba és a finn törekvések lelkes harcosságait veszélyekkel teljes, nyugtalan életbe egyaránt. Orosz tiszt mulatságok, földalatti munkálkodások, szerelmi bonyodalmak, kemény összecsapások és véres harcok képei váltják egymást erős drámai feszültségben, míg végre a forradalom mindent elsöprő indulatai megtörik az elnyomó hatalmat s a súlyos áldozathozások megtermik gyümölcsüket a szabadságszerető, maroknyi nép számára. A finn színészek, akik mint válogatott emberpéldányok is megnyerőek, valóban meglepően magas színvonalú művészi teljesítményt nyújtanak s az egész darab a finn filmjatszás és technikai felkészültség kiváló fejlettségéről tesz tanúságot. Külön érdekesség a magyar közönség számára a finn beszéd, amelynek kellemes zengzetében minduntalan rokon hangokat vél felfedezni az ember. A *Hulló bilincsek*, amelynek a Belvárosi Mozgóban van az első vidéki bemutatója Magyarországon, bizonyára általános érdeklődést fog kiváltani. (*)

Elhatározták Szent László lovasszobrának felállítását a város díszközgyűlésén

A kormányzóhelyettesi pár is megjelent a díszgyűlés ünnepségein

Nagyvárad. Saját tud. Az ünnepi hét kiemelkedő eseményéhez érkezett a díszközgyűléssel, amely csütörtök délután hat órakor kezdődött a városháza nagytermében.

A törvényhatóság díszközgyűlésén a helyigminisztérium képviselőjében dr. Horváth Béla államtitkár jelent meg, továbbá dr. Sass Elemér miniszteri osztálytanácsos, a városi osztály vezetője és dr. Gyárfás Bálint miniszteri tanácsos. A kereskedelmi minisztériumot Kováts Aladár miniszteri tanácsos képviselte. Jelen volt Esszláry István személyi titkár, Haas István tábori püspök, valamint a székesfőváros képviselőjében Szendy Károly főpolgármester, gróf Zay Imre fővárosi tanácsjegyző, a polgármesteri hivatal vezetője, dr. Némethy Károly kulturatanácsnok, Lukács Ödön ny. miniszteri osztályfőnök, a Városok Országos Szövetségének ügyvezető elnöke, több város polgármesterével a Városok Országos Szövetsége részéről. A helyi törvényhatósági bizottság tagjai teljes számban megjelentek.

Bevonul a közgyűlésre a főméltóságú pár

Háromnegyed hatkor már mind elfoglalták helyeiket a vendégek és a törvényhatósági bizottság tagjai, s ünnepélyes csendben várakoztak a Kormányzóhelyettesi Ur és hitvese Öföméltóságaiak megérkezétre.

Hat órakor megjelent a teremben a kormányzóhelyettesi pár és szünni nem akaró óváció fogadta őket. Helyet foglaltak az elnöki emelvény előtti díszüléseken s a díszközgyűlés kezdetét vette.

Felzendültek a Magyar Hízekegy hangjai, amit az összes jelenlevők állva hallgattak végig. Majd Hlatky Endre városi főispán, a díszközgyűlés elnöke emelkedett szólásra.

Beszédében válaszolt, hogy mit ünnepel ezen a héten Nagyvárad és kiemelte azt, hogy a Főméltóságú pár jelenléte különös ünnepélyességet kölcsönzött a város ünnepi díszközgyűlésének. Kérte a Főméltóságú Urat, hogy álljon mindig Nagyvárad oldalán, ha a városnak arra szüksége lesz. Bejelentette azután, hogy milyen magas vendégek jelentek meg a díszközgyűlésen, azután felkérte a polgármestert határozati javaslatának előterjesztésére.

A díszközgyűlés elhatározza a lovasszobor felállítását

Dr. Soós István polgármester emelkedett ezután szólásra. Beszédében méltatta Szent László királyunk történelmi nagyságát és azt a szoros történelmi kapcsolatot, amely a nagy király és városa. Nagyvárad között mindig fennállott. Rámutatott arra, hogy a hálának és kegyeletnek látható, érzékelhető formában is meg kell nyilvánulnia. Ennek legalkalmasabb formája a szoborral való megörökítés. Ismertette azután, hogy Szent Lászlónak milyen szobrai voltak eddig Nagyváradon. Az első szobrot Meszes Demeter nagyvárad püspök állította fel 1370 körül. Húsz évvel később Zudar János, szintén nagyvárad püspök állított szobrot. Ez volt

az első lovasszobor egész Európában. Ezt a szobrot a törökök pusztították el. A harmadik szobrot 1739-ben állította fel a káptalan tíz tagja. A negyedik ma is létező szobrot Schlauch Lőrinc bíboros püspök állította fel a Szent László-téren. Ez a szobor jelenleg a Székesegyház előtt van.

Dr. Soós István ezután emelkedett hangon mutatott rá, hogy Nagyváradnak minden tekintetben kötelessége, hogy alapítójának, az egyik leg-

nagyobb magyar királynak méltó lovasszobrot állítson. Ilyen értelemben javaslatot terjeszt elő, hogy a város a 22 éves megszállás alól való felszabadulása emlékére állítsa fel Szent László lovasszobrát ércből a Szent László-téren.

A díszközgyűlés egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul a bejelentést s Hlatky Endre főispán megállapította, hogy a közgyűlés hozzájárult a polgármester javaslatához.

Kontuly Béla bevonulási képe a város dísztermében

Majd a polgármesteri jelentés következett vitéz nagybányai Horthy Miklós Kormányzó Ur Öföméltóságának Nagyváradra 1940 szeptember 6-án történt bevonulását megörökítő festmény létesítésére vonatkozó közgyűlési határozat végrehajtásáról.

A díszközgyűlés ezt a jelentést is egyhangúlag tudomásul vette. Minden tekintet a hatalmas aranyu festmény felé fordult ekkor, amely aranykeretben a közgyűlési terem falán. Bihar mesterművével szemben van elhelyezve. A Kormányzóhelyettes Ur is hosszasan elmélyedt a festmény szemlélésében. Kontuly Béla festőművész, a holdog emlékü történelmi jelenet megörökítője azonban, mint az elnök bejelentette, nem jöhetett el a dísz-

közgyűlésre.

Dr. Thury Kálmán törvényhatósági bizottsági tag beszélt ezután. A város polgársága nevében hódolattal és szeretettel köszöntötte a Főméltóságú Urat és a Főméltóságú Asszonyt és megköszönte, hogy jelenlétiükkel emelték a Szent László hét ünnepségeinek fényét. Majd Szent László király emberi és uralkodói nagyságát méltatta, akinek szelleme erőt adott Nagyvárad magyarságának a Trianon utáni szenvedések elviselésére. De a trianoni katasztrófa után megjelent a magyar történelem színpadán az a férfi, aki megvetette felszabadulásunk politikai alapjait s aki 1940 szeptember 6-án dicsőségesen bevonult Szent László városának falai közé.

Budapest ajándéka Nagyváradnak

Hlatky Endre főispán erre bejelentve, hogy a Kormányzóhelyettesi pár távozik a díszközgyűléstől, hogy visszatérjenek a fővárosba, felfüggesztette az ülést.

Vitéz nagybányai Horthy István és hitvese ezután kíséretével együtt, a jelenlevők lelkes éljenzése közepette elhagyta a közgyűlési termet.

A főispán és a polgármester visszatérte után Hlatky Endre újból megnyitotta a díszközgyűlést s közölte, hogy a Főméltóságú Ur és hitvese búcsú üdvözlőket küldtek a közgyűlésnek és Nagyvárad lakosságának.

Ezután dr. Szendy Károly, Budapest székesfőváros polgármestere emelkedett szólásra.

Amikor Keletmagyarországgal Nagyvárad is visszatért az anyaországhoz, a főváros örömeinek és szeretetének jelül elhatározta, hogy a legközelebbi ünnepi alkalommal díszes zászlót ajándékoz Szent László városának. Ez az ünnepélyes alkalom most érkezett el, midőn Nagyvárad városa a nagy király szenttéavatásának 750-ik évfordulóját ünnepli. A főváros ezért ajándékozta Nagyvárad közönségének ezt a zászlót, hogy jelképesen kifejezze azt a gondolatot: a vezér zászlója köré egy akarattal kell csoportosulnia az egész nemzetnek.

A polgármester válaszában hálás örömeinek és köszönetének adott kifejezést a törvényhatósági bizottság nevében azért a szimbolikus jelentőségű adományért, amelyben a székesfőváros Nagyvárad városát részesítette. Megemlítette, hogy Budapest már több jelét adta szeretetének az idegen iga alól felszabadult erdélyi városok s így Nagyvárad iránt is. Arra

kérte Szendi Károly polgármestert, vigye el innen a Sebes-Körös partjáról Szent László városa magyarságá-

nak mélyen a szívekbe vésett háláját, szeretetét és köszönetét.

Dr. Schriffert Béla beszéde

Dr. Soós István polgármester beszédére dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök válaszolt nagy hatású beszédében. Beszédének elején idézte a nagy Prohászka püspök szavait arról, hogy Magyarországon a török-tatár dúlás mindent elpusztított és rinesenek árkdjaink, palotáink, nincsenek a multnak színes emlékei. Ami kevés hírmondónak megmaradt, azt a liberális kor vandalizmusa pusztította el. Alig maradt valami. Mégis ezekből a szörványos emlékekből kell kiindulnia a magyar urbanisztikának.

Megemlítette ezután, hogy az elmúlt század utolsó évtizedeiben a Székesfőváros nagyot fejlődött és szinte a vidéktől szívta el az életerőket. A magyar nép örült ennek bizonyos fokig és büszke volt fővárosára, a Duna szépséges királynőjére. A mai kor szelleme azonban a Székesfőváros figyelmét az elhanyagolt vidéki városokra fordította és megértővé, segítőtve tette velük szemben. Az a zászló, amelyet dr. Szendy Károly a székesfőváros részéről elhozott, ennek a segíteni akarásnak jele. Ezért a város nevében hálásan köszöni az ajándékzászlót, amely buzdítás lesz Nagyvárad számára, hogy meginduljon a fejlődésnek azon útján, amelyen már több magyar vidéki város nagy sikereket ért el.

Dr. Schriffert Béla beszéde után a főispán néhány meleg és közvetlen szóval rekesztette be a közgyűlést, amely a Himnusz hangjaival ért véget. A díszközgyűlésen a Magyar Hízekegyet és a Himnusz a városi tisztviselők vegyeekara énekelte Soós András vezényletével.

Elutazott Nagyváradról a kormányzóhelyettesi pár

Látogatás a repülőtéren

Nagyvárad. Saját tud. A Kormányzóhelyettesi Ur nagyvárad látogatása után a már említett tiszteletére rendezett katonai harci gyakorlat után meglátogatta a nagyvárad polgári repülőteret. A Főméltóságú Urat

repülőterparancsnok kalauzolta. A Kormányzóhelyettes megtekintette a legújabb építkezéseket és behatóan érdeklődött a repülőter működése felől.

Tegnap számunkban már beszámoltunk arról, hogy a Kormányzóhelyettes délutáni programja idején a Főméltóságú Asszony dr. Cziffra Kálmánné kíséretében megtekintette a várost. A városban tett körút során megtekintette a Székesegyházat és a püspöki palotát is. A Főméltóságú Asszony láthatólag érdeklődött a Székesegyház és a püspöki palota művészi értékei után és sokáig elgöngyörködött a püspöki palota kápolnájának freskóiban és Schlauch bíborosnak Benczur által festett dijnertes képében.

A Főméltóságú Asszonyt a Székesegyházban és a püspöki palotában dr. Schriffert Béla apostoli kormányzó helynök és D. Hanzély Lajos püspöki titkár kalauzolta.

A Kormányzóhelyettes hitvese ezután a városházán a főispáni termekben adott teára ment, majd innen a város

díszközgyűlésére.

A Főméltóságú pár — mint erről lapunk más helyén már beszámoltunk — résztvett a város díszközgyűlésén, amelyen elhatározták Szent László lovasszobrának felállítását a Szt László téren s amelyen Szendy Károly székesfővárosi polgármester átnyújtotta a polgármesternek Budapest ajándéklobogóját.

Valamivel hét óra előtt a díszközgyűlést félbeszakították és a polgármester kíséretében kihajtatott a pályaudvarra, hogy visszautazzon Budapestre, illetve Szolnokra.

A főútvonalon végig sorfalat állott a közönség és a fényes kocsior elhaladása alkalmával lelkesen éljenezte a Kormányzóhelyettesi párt.

Az állomáson katonai és polgári hatóságok, a hadapródiskola díszszázada és katonazenekara jelentek meg a búcsúztatásra. Miután a hatóságok képviselői lejelentkeztek, a Főméltóságú pár felszállt a különvonatra, amely a Himnusz hangjai mellett hagyta el a pályaudvart.

A különvonat este 8 órakor érkezett Szolnokra. A Kormányzóhelyettes itt leszállt hitvese pedig továbbutazott Budapestre, ahova 11 órakor érkezett meg.

Megszüntek a harcok Diego Suarezben

A francia védők tárgyalást folytatnak az angolokkal. Churchill beismerte, hogy már három hónapja előkészítették a Madagaszkár elleni támadást

LAVAL BERLINBE UTAZIK (?)

Amszterdamból jelentik: A Német TI jelenté: Az angol hírszolgálat jelentése szerint Churchill az alsóházban közölte, hogy Madagaszkár szigetén a francia állások ellen intézett első állások ellen intézett első támadás az angoloknak okozott veszteségek mellett visszaverték Szerda este újabb támadást intéztek és ennek következményeként elfoglalták Diego Suarezt.

Churchill kijelentette még, hogy az előkészületek már három hónappal ezelőtt megtörténtek. Az angol hírszolgálat jelentése szerint Churchill a Madagaszkár ellen intézett támadásról mondott közlésében a továbbiakban azt a kijelentést tette, hogy szomorú dolog, hogy a franciák és az angolok közt vérontásra került a sor. (MTI.)

Rómából jelentik: (MTI.) A Lavoro Fascista szerint általában derűtséget keltett az United Pressnek az a jelentése, amely szerint egy előkelő személyiség kijelentette, hogy az angol-észak hatalmak Madagaszkár szigetén már megnyitották a Szovjet által annyira óhajtott második arcvonalat. Felmerül a kérdés, hogy az oroszok meg lesznek-e elégedve ezzel a második arcvonallal, mert Madagaszkár-szigetén sem németek, sem olaszok, sem japánok nincsenek. (MTI.)

A mögöttes területeken még harcolnak

Vichyből jelentik: (NTI.) Vichy illetékes köröktől szerzett értesülés szerint megszakadt a drótnélküli összeköttetés a suarez diegói rádióállomással. Madagaszkár fővárosából érkezett jelentés szerint a francia haderő visszavonult és Diego Suareztól délre új védelmi állást foglalt el. — (MTI.)

Bernből jelentik: (Stefani.) Washingtoni távirat szerint Hull külügyminiszter kijelentette, hogy az Egyesült Államok szükség esetén habozás nélkül közbelép Martinique és egyéb francia gyarmatok ellen, amivel nyíltan célzott Dakarra. (MTI.)

Vichyből jelentik: (OFI.) Ide érkezett hírek szerint csütörtökön délután fél 6-kor még folynak a harcok Diego Suarez körül. (MTI.)

Vichyből jelentik: (NTI.) Illetékes körök megerősítették, hogy Diego Suarezben megszüntették az ellenségeskedéseket. A védők tárgyalást folytatnak az angolokkal. Az angol tengeri erők csütörtök délután Diego Suarez kikötőjébe érkeztek. A mögöttes területeken azonban tovább folynak a harcok. (MTI.)

Anglia még sohasem adta vissza azt, amit valaha birtokába vett

Vichyből jelentik: (NTI.) Itteni illetékes körökben Churchillnak Madagaszkár ügyében tett alsóházi kijelentését úgy ítélik meg, hogy az megerősíti a francia felfogást, amely angol részről hosszabb idő óta előkészített vállalkozásról van szó. Az angol

miniszterelnök fejtegetései világosan megcáfolják azt az angol érvelést, hogy Anglia csupán a japánokat akarta megelőzni Madagaszkárban. Képmutatásnak mondják Churchillnek azt a gesztusát, hogy sajnálkozását fejezte ki amiatt, hogy franciák és angolok között vérontásra került a sor. Ami pedig azt a kijelentést illeti, hogy a madagaszkári akció csak egy lépést jelent Franciaország felszabadítása érdekében, rámutatnak arra, hogy Anglia történelme és a francia-angol kapcsolatok történelme eléggé megmutatta, hogyan kell fogadni az ilyen ígéretek. Amit Anglia valaha birtokába vett, azt még sohasem adta vissza jószántából. (MTI.)

Vichyből jelentik: (OFI.) A madagaszkári fő kormányzó a diego suarezi helyzetéről a következőket jelentette: Aránytalan küzdelemben állunk három napja. Az ellenségnek jelentéke-

len tulerő áll rendelkezésére a földi harcokban, azonkívül légi fölényének folytán bombákkal árasztja el állásainkat. Ilyen módon a francia védősereg kénytelen volt feladni a harcot, de csak miután lépésről lépésre elkeseredett harcokban hátrálva kellett feladnia minden talpalatnyi földet. A második vegyeszred parancsnoka fogságba került. Ugyanazon éjszaka hasonló sors érte az öbölben levő tengeri erők parancsnokát egy sorhajó-

kapitányt. Diego Suarez védelme a francia védősereg számára nem jelentett mást, mint áldozat vállalást, amit esküjükhöz híven Franciaország becsületéért hősiességgel teljesítettek. A sziget minden más pontját ugyanezzel a hősiességgel fogják védeni. A madagaszkári csapatok hűségnyilatkozata nem volt hiábavaló. Ezt az aryaország és a többi gyarmatok tapasztalni fogják. A francia gyarmatügyi miniszter Annet madagaszkári fő kormányzóhoz intézett táviratában csodálatát fejezi ki a nagyszerű ellenállás felett, amelyet a védők teljesítettek a nyomzó fölényben lévő ellenséggel szemben. Ez a hősiesség teljes hálával tölti el Franciaországot és a többi gyarmatot. Pétain tábornagy és a haza nevében kifejezte elismerését mindazoknak, akik becsülettel megállották helyüket és akik folytatják a harcot Madagaszkár szigetért. (MTI.)

Dakarral is terveik vannak Londonnak

Bazelből jelentik: (Bud. Tud.) A Nazionalzeitung londoni jelentése szerint ott nagy figyelmet keltettek azok a hírek, amelyek Lavalnak esetlegesen küszöbön álló berlini utazásáról szólnak. Amennyiben ez valóban bizonyul, akkor, mint Londonban vélik, nyilvánvalóan elsősorban Dakarra vonatkozó ellenőrzésére vonatkozó kívánsággal van összefüggésben. Londonban azt mondják, hogy a szövetségesek ebben az esetben is időben is megelőzik az ellenséget, mint Madagaszkáron. (MTI.)

Japán csapatok elérték a burmai út mentén lévő Csefangot

Csang-Kai-Sek négy hadosztállyal a burmai határra érkezett. Mandzsukóba utazott a kínai nemzeti kormány elnöke

A keleti hadszíntér nagy területein nyugalom van

Stockholmból jelentik: (NTI.) Japán csapatok a burmai út mentén elérték Csefangot. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) Csang-Kai-Sek tábornagy négy hadosztállyal a burmai határra érkezett. (MTI.)

Hszikingből jelentik: (NTI.) Vangcsingvei kormányelnök hivatalos látogatásra Mandzsukóba érkezett. Vangcsingvej látogatását fontos eseménynek mondják. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) Japán katonai körök felfogása szerint a Corregidor bevételéért folytatott harcok-

ban rendkívül jelentős szerepe volt a japán légierőnek, mely nagyban hozzájárult ahhoz, hogy az erődöt ilyen gyorsan elfoglalhatták. (MTI.)

Stockholmból jelentik: Washingtoni jelentés szerint Corregidor elestekor 11.500 amerikai esett japán hadifogságba. (MTI.)

Tokióból jelentik: (NTI.) A Domeiroda jelentése szerint Wraniwright altábornagy, a Corregidorban harcoló csapatok főparancsnoka, vezérkarának tisztjeivel megadta magát. (MTI.)

Sikeres ellentámadások a Murman-arcvonalon

Berlinből jelentik: (NTI.) A Führer főhadiszállásáról közlik: A véderő főparancsnoksága jelenti: Keleten a murmani arcvonalon ellentámadások. Csapán az északi szakaszon foly-

nak helyi jellegű, de súlyos harcok, amelyekben az ellenséget súlyos veszteség érte. A Lappföldön és a murmani arcvonalon ellentámadásaink továbbra is kedvezően alakul-

nak. Sebasztopol vidéke ellen intézett támadás következményeként találatokat értünk el. A támadásban horvát repülők is résztvettek.

Észak-Afrikában a német légierő kötelekei angol gépjárműtáborokat szórtak szét. Egy sivatagi repülőtéren vesztelő repülőgépeket találatok érték. Malta-szigetén erődöket és repülőtereket. Gozo-szigete előtt tengeri célpontokat bombáztunk. Anglia déli partvidéke előtt könnyű német harci gépek napközben elsüllyesztettek egy 2500 kereskedelmi hajót és egy ör-hajót. Támadást intéztünk egy Dover-től északra lévő kikötő ellen. Német tengeralattjárók az ellenséges utánpótlás ellen folytatott harcban az északamerikai partok előtt és a Karibi-tengeren 22, összesen 138.000 tonna ellenséges kereskedelmi hajót elsüllyesztettek. Két 17.800 tonnát kitevő gőzöst pedig megrongált. Brit bombavető hatástalan támadást intéztek Nyugat- és Délnyugat-Németország ellen. Éjszakai vadászaink és a légvédelmi tüzéség hét támadó gépet lelőttek. Előzőleg napközben a Casarna felett több ellenséges gépet lelőttek. Német bűvárnaszádok sikeres vállalkozásai során különösen kivált Zapp korvettkapitány parancsnoksága alatt harcoló naszád. Ostermann főhadnagy szerdán aratta 95. és 96. légigyőzelmét. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) A véderő főparancsnokság csütörtöki jelentéséhez a következő kiegészítést közlik: Míg a bolsevikiek csupán a csü-

Megnyílik szombaton folyó hó 9-én az „EMKE” kerthelyiség

Heinemann Ede
jazz zenekara

Kozák Arpád
cigányzenekara

„EMKE” szálló nagytermében minden

vasárnap 5 órai tea.

„Dicsériük magyarok szent László kerált!”

— Szent László ősi szobrai Nagyváradon —

törtéki hadijelentésben ismertett harcok során több, mint háromezer halottat vesztettek és ugyancsak az északi arcvonalszakaszon végrehajtott helyi támadásokban súlyos veszteséget szenvedtek, addig a német veszteségek rendkívül csekélyek, úgyszólván alacsonyabbak, mint a nyugati hadjáratban. Német gépek támadták Deat város hajóépítő ipari berendezéseit. (MTI.)

Berlinből jelentik: (NTI.) Mint a véderő főparancsnoksága közli, a keleti hadszíntéren a Donec vidékén a német előőrsapatok visszaverték az ellenségnek nagyobb erővel megkísérelt előretörési kísérletét. A déli arcvonalszakasz többi részén felderítő és rohamcsapattevékenység folyt. A hadszíntér többi szakaszán helyi jellegű tevékenységen kívül lényeges harcselekmény nem történt. (MTI.)

Súlyos pusztításokat végzett a német légitámadás Exeterben

Genéből jelentik: (NTI.) A londoni lapok az Exeter elleni támadásról megállapítják, hogy ez volt az utolsó idők leghevesebb ellenséges repülő-támadása. A város mindenütt a pusztulás képét mutatja. Hajléktalanok nagy tömege kószál a városban. A lakosság részére sem meleg étel, sem kenyér nem áll rendelkezésre megfelelő mértékben. (MTI.)

Amszterdamból jelentik: (NTI.) A brit hírszolgálat közölte, hogy a tiz-ezer tonnás Edinburgh nevű cirkáló ellenséges hadművelet következtében az Északi Jegestengeren elsüllyedt. — (MTI.)

Stockholmból jelentik: (NTI.) Az „Edinburgh” cirkáló már jelentett elsüllyesztésével kapcsolatban a brit tengernagyi hivatal közli, hogy a cirkálót április 30-án ellenséges tengeralattjárók torpedózták meg. Május 2-án az erősen megsérült cirkálót és a kísérőben haladó három rombolót újabb ellenséges támadás érte, melynek során a cirkáló elsüllyedt. A brit tengernagyi hivatal a továbbiakban közli, hogy az Északi Jegestengeren német erőtől megtámadott brit hajókaravánból öt hajó elsüllyedt, több másik megsérült. Az elsüllyedt hajók személyzetét veszteségek érték. (MTI.)

Hatalmas tüzek és robbanások Málta szigetén

Rómából jelentik: (Stefani.) Az olasz főhadiszállás 705. jelentése: Mechilától keletre ellenséges páncélgépkocsikat összpontosított eredményes tűzrégi tüzérvárra irányuló kísérletünk. A tengely légiterejének Málta erődítménye és katonai berendezése ellen intézett támadása a célpontok körzetében hatalmas tüzet és robbanásokat okozott. A Krétától délre fekvő Kufo-sziget ellen megkísérelt angol támadást helyőrségünk visszaverte. (MTI.)

Washingtonból jelentik: (OFI.) A tengerészeti minisztérium közölte, hogy az Egyesült Államok Atlanti-óceáni partjai előtt elsüllyesztettek egy raguai lobogóval haladó nagyobb kereskedelmi hajót. (MTI.)

Buenosairesből jelentik: (Stefani.) A washingtoni haditengerészeti minisztérium bejelentette, hogy az Atlanti-óceán partjai mentén újabb négy amerikai kereskedelmi hajót torpedózták meg. (MTI.)

Nagyvárad jubileumi ünnepségeinek keretében a város díszközgyűlésén hangzott el a város polgármesterének ajkáról a nagy előterjesztés: Állítsuk fel Szent László lovassobrát. Az előterjesztés csak a múlt hibáját hivatott jóténni, mert Szent László városa nem maradhat a nagy királyhoz méltó emlékmű nélkül. A török rombolást jóvá kell tenni.

Mert valamikor régebben, amikor még állt a várban a székesegyház, aranyozott bronzszobra messze csillogott a nap sugárövéjében. Mily boldogan hirdeti ezt az egykori ének:

*Képed feltölték az mag- kőszálra,
Fénlik mint nap, salyog mint arany,
Nem elégszik senki tereád nézni.*

Büszkélkedhettek is e szoborral, mert minden okuk megvolt rá. Ez a szobor volt az első szabadon álló lovasszobor Európában a klasszikus ókor után. Készítők a híres Kolozsvári Márton és György testvérek, a világhírű prágai Szt. György szobor alkotói. Nagyon is gyarló egyetlen ábrázolása maradt fenn G. Houfnagel metszetében (Braun-Nevelarius-Hoghenberg: Beschreibung und Contrafactur der vornembeter Stat der Welt. 1572—1618.).

Amikor 1370-ben a székesegyház átépítését befejezték, a homlokzatra Futaki Demeter püspök áldozatkészségéből Szt. István, Szt. László és Szt. Imre szobrai helyezték. De úgy látszik, hogy a művészetek hatalmas virágzása többet kívánt e gyalogszobroknál. Nagy Lajos áldásos uralmát hirdették nemcsak a pécsi egyetem alapítása, vagy Visegrád, Diósgyőr és Buda királyi palotái. A tudomány, művészet fátylaja kihatott az egész ország területére s követésre sarkalta a főpapokat és főurakat is.

Báthori András püspök kápolnákkal koszorúzza a székesegyházat s az asztalok során napszínre került freskótöredék hirdeti a falak művészi köntösét. Ugy illett tehát, hogy a lovag király emléket székesegyház előtt lovas-szobor örökítse. Ezt a kötelezettséget érezhette Zudar János váradi püspök és csakugyan 1390 május 20-án már ünnepélyesen felavatta Várad büszkeségét.

Ezeket a szobrokat akarta Rudolf császár műgyűjtő buzgalmában Prágába vitetni. 1598 nov. 15-én kelt levelében kéri Mátyás főherceget, hogy a nagyváradi várban létező öt öntött szobrot, melyek közül, mint hallja, egy Mátyás királyé, küldje fel neki, mert azokat bírni szeretné. Mátyás december 1-én válaszol a levélre és megírja, hogy nem őt, hanem csak négy szobor van ott s azok között nincs Mátyás királyé. A három gyalog szobor a templom előtt áll. Szt. László szobra pedig a templomban. Nem küldheti fel őket, mert rendkívül súlyosak s meg azért sem, mivel a magyarországi és erdélyi népség azt hiszi, hogy amíg a szobrok megvannak, addig a török Váradot meg nem veheti. A templom előtt levő szobrokat már ekkor lövöldözték is a törökök, de még sohasem találták el. (Magy. Tört. Tár. IX. 95.)

De azért van egy leírásunk róluk. Mikolozy István zemplényi esperes 1609 jun. 27-iki levelében olvassuk: Közvetlenül a vár bejáratának jobb oldalán van az érelvön ülő Szt. László szobor, amely hajdan aranytól hehorítottan építésben volt, jobbáiban bárdot tart, mint-ha lesújtással fenyegetné. A lá alatt levő ércetáblán ez olvasható: Az Urnak 1390 évében. május 20-án Zeigmond király és Mária királyné boldog uralkodá-

sának idején készítette ezt a művet Szt. László tiszteletére Márton és György kolozsvári mesterek által Krisztusban tisztelendő atya, János nagyváradi püspök úr. Atellenében ugyanott három ércből öntött ember áll. Balról az elsőnek a válláról hüvelyben tartott kard csüng és tábláján a felírás: Az Urnak 1370-ik évében, Lajos úr, a kegyes fejedelem, Magyarország királya uralkodásának 40-ik esztendejében készítette ezeket a szobrokat Demeter tisztelendő atya, nagyváradi püspök, a kolozsvári festőnek, Miklós mesternek Márton és György nevű fiaival. A második keresztel ékes aranyalmát tart kezében, oldalán pedig ki nem vont kard van odakötve; és sarkantyuja is van. A harmadik szakálltalan és királyi jelvényt tart; karddal, törrel és sarkantyúval ékes és egy tábla van mellette a kettős kereszt jelével. Ezek pedig a közzelfogás szerint: László, István és Imre.

De nemcsak ez a halvány leírás az egyetlen örökségünk e tekintetben. A győri herma arcvonásai erősen emlékeztetnek a csatabárdjával sújtani készülő király megmerevedett arcvonásaira s benne nem ok nélkül vélik feltalálni a műkritikusok a lovasszobor vonásait. És erre emlékeztetnek a Biharremetén talált kezdetleges falképek is. Érdekes, hogy itt az egyik alaknak az idomai mintha a prágai Szt. György szoborról lettek volna mintázva. Tudjuk jól, hogy mindkét műnek közös a mestere s ezért joggal mutathatunk rá erre a sajátosságára, ami, mivel az arcvonások hasonlatosak a falképek is a győri hermával, mindkettőnek a közös mintájára utal.

FOLLMANN GÉZA

Szent László az örök magyar tekintély

Írta: Dr Bánáss László c. kanonok

Vannak olyan vonásai az emberi jellemnek, melyek az emberi fantáziát elemi erővel ragadják meg, mint az örökké titokzatos és félelmetes természetű tünemények.

Ilyen jelensége a magyar történelemnek, a magyar lélekvilágnak Szent László király. Három csodálatraméltó tényező: király volt, magyar volt és szent volt. A tekintélytisztületnek három olyan erővonala, mely nemcsak a maga korát uralja, hanem évszázadokon át tekintélyt parancsol. Mert tudománytalan dolgot kísérne meg az aki történelmi személyek tekintélyt történelmi korszakok kezdetét, végét egyes emberek működéséhez, vagy mindenáron évszámokhoz akar-ná hozzáerősölni. A nagyságnak éppen az az igazi mértéke, hogy túlnövi életét, kereteit, korát. Egyetlen ember sem halhatatlan kortársaink halála előtt. Külön sem a tömeg, sem az idő nem, hanem csak ketten együtt csalhatatlanok. Erre a két princípiumra lehet bízni minden emberi nagyság sorsát. Az időt nem lehet sem rábeszélni, sem félrevezetni, sem elrontani, sem kifinomítani.

Legnagyobbjainknál nemcsak az érdekelhet bennünket, hogy mit és hogyan cselekedtek, hanem az is, hogy milyen erők vezették őket tetteik véghezvitelére. Ha ezeket a végső

okokat keressük: lelkük mélyébe kell tekintenünk, tehát az érzések és gondolatok bonyolult világába, amelyek boncolgatni, kikutatni szinte kilitálatannak látszik. Vallomásszerűen feltárják benső énünket. Ha elmélyedünk bennük, világosan előttünk fog állani az a rejtelmes erő, mely őket cselekvésre készítette.

1

Szent László úgy áll előttünk, mint minden idők királyi tekintélye. Gyengéd volt és mégis férfias. Szeretetet sugárzott magából és azért csupaerély tudott lenni. A jámborság, lényegének alapvonása, nem zárta ki, hogy országának első kardforgatója legyen. Mint az igazságnak meg nem alkuvó és törhetetlen bajnoka, módot talált a megértés időszerű gyakorlata-ra.

Sokan feltették már azt a kérdést, hogy egyetemes emberi szempontból véve mit jelent az, hogy valaki magyar. A német a reformációt, a klasszikus zenét, Goethet; az angol a világtudományt, a francia civilizációt; az olasz klasszicizmust és humanizmust jelent. A magyar csak szenvedéseivel dicsékedhetik s a lelkével és mindazzal, ami a szenvedő lélekből virágozik ki. Szent László az egyetemes magyar léleknek egyik legszebb hajtása és vi-

rága, valóságos paasiflorája volt.

A kereszténységhez való őszinte ragaszkodása a szellem szabad szárnyalásával, büszke öntudatosságával járt együtt. Ő már nem hirdetője, hanem átélője volt a keresztény gondolatnak. Ezért volt szent.

2

Vannak akik önmagukat tekintik tekintélynek és vannak akiket mások tartanak annak. Pedig ez az, amit parancsolólag nem lehet előírni és megszerezni. Az emberi léleknek olyan titokzatos kisugárzása ez, amely egyeseknél az idő múlásával sem veszít erejéből, másoknál az időben sem tud parancsolólag hatni. Szent László a krónikások tanúsága szerint nemcsak testileg emelkedett ki kortársai közül, hanem lelki kisugárzása oly elemutáris volt kortársaira, hogy nemcsak országának, de az akkori művelt világnak legnagyobb tekintélye volt. Az emberiségnek vannak örök ideáljai. Ilyen ideál volt Szent László az ő korában, a történelem folyamán és napjainkban is. Nehéz időkben tudta összetartani tekintélyével ezt a sokat pártoskodó népet és azt a friss erőkből egybekovácsolt országot. Az erőket egy eszme szolgálatába tudta állítani és vele naggyá tenni a népet. Ezt a tekintélyt képviselte halála

atán sirja a váradi székesegyház gyönyörű boltívei alatt. Ez a szent sir volt középpontja az alkotmányosság-nak és a magyar politikai életnek. Fontosabb események, politikai sorsfordulatok, szövetségeknek bölcsője, megerősítője és szentesítője. Az igazságnak, mint legfelsőbb tekintélynek tiszta forrása. Itéletek szankciója, vitás ügyek megszüntetője, feldult lelkek megnyugtatója. Ez a sir lett a magyarság legszentebb zarándokhelye, hitének öröklánggal égő szövétnéke és melegforrása, hová elhozta nemzet és egyén örömet és bánatát. Szükségben vigaszt és segítséget, csüggedtségben erőt meríthetett.

3

De a feldult sir, az eltemetett szentély a mai magyarságnak is ugyanazt az erőt jelenti és tekintélyt képviseli. A mai idők vezetőinek tekintélye is csak azokból a forrásokból fakadhat és virágozhat ki, melyek Szent László tekintélyének forrásai voltak. A tekintélyt élni kell, a belső felvilágolyan értékeivel, mely a kereszténységnek és magasabb emberi kultúrának harmóniájában forr a legtökéletesebben egybe. Mert a kereszténység és kultúra nem egyéb, mint folytonos harc a visszasüllyedés ellen.

De nemcsak László király jellemében volt meg minden, hanem a kor szellemében és vele az emberek lelkiéletében és készségében is. Mert tekintély tekintélyadás nélkül el nem képzelhető. Azok voltak a legboldogabb korszakai az emberiségnek, mikor vezetői tekintély és alattvalói tekintélyadás kiegészítették egymást és probléma nélkül egymásra találtak.

Szent László szelleme, jubileuma és tekintélye sugározza ki áldását visszatért városának ősi falai közül, egy vajdó ország és reménykedő magyarság szebb jövőjére.

Felhívás a nagyváradi távbeszélő előfizetőkhez

A nagyváradi postaigazgatóság az alábbi közleményt adta ki közlésre:

Értesítem a nagyváradi távbeszélő előfizetőket, hogy a kézikapcsolású központnak folyó hó 15-én történő megszüntetésével és az ikresítésekkel kapcsolatos tömeges számváltozásra való tekintettel május 16-án kezdődő érvényvel ki fogom adni a nagyváradi hálózat betűrendes távbeszélő névsorát.

A névsort csak a nagyváradi előfizetők kapják meg folyó hó 15-én, díjtalanul.

A számváltozások zöme 15-én éjjel fog megtörténni, azonban egyes számokat műszaki okok miatt már előbb kell, másokat viszont csak 15-ike után lehet átkapcsolatnom. A kezelés zavartalan menetét úgy óhajtom biztosítani, hogy az időelőtti, illetve az utólagos átkapcsolások hívószámait egy u. n. „figyelő váltóra” kötettem s e kapcsolási számok hívása esetén a központ fog jelentkezni melynek kezelője a hívót felvilágosítja, hogy a hívott előfizetőt milyen számon tárcsázza.

A központ jelentkezése esetén a számláló készülék nem működik s ezért a központtal folytatott távbeszélgetés díjmentes lesz.

Nagyvárad, 1942. május hó 7-én.

A nagyváradi m. kir. posta-igazgatóság.

Kisriport a nagy háboruból

Honvédeink Ukrajnában

— A haditudósító század közlése —

Ha valaki csupán egy órát tölt is az ukrainai megszálló csapatok parancsnokságán, örömmel és büszkeséggel állapíthatja meg a befutó jelentésekből, milyen nagyszabású kultúrunkat végeznek honvédeink, a bolsevikai zsarnokság alól felszabadult ukrán földön.

Ahhoz a tapasztalathoz már néhány pernyi megfigyelés is elegendő, hogy a parancsnokság életének sürgő-forgó mozgalmassága mögött, a legközeltekintőbb pontossággal megszervezett vezetőkörpont, minden részletében tervszerű szabatsósággal folyó működése nyilvánul meg. De aki a világháború seregvezetésének és ellátószolgálatának, annakidején megcsodált gépezetére emlékezik vissza, annak nyomban szemébe tűnik, hogy azóta is milyen nagy változáson és fejlődésen ment át a vezetés megszervezésének művészete. Persze ebben nagy szerepe van a te-

chnika új vívmányainak s különösen a hradó- és közlekedő-eszközök hatalmas fejlődésének.

Ottthoni fogalmak szerint szokatlannul nagy méretek jelentkeznek itt mindenütt és mindenben. A falvak, városok, egymástól való távolsága, a megoldandó feladatok térbeli nagysága mind-mind szembetűnnek. De honvédeink — a vezetés épp úgy, mint a csapatok — annyira beleszoktak ezekbe s oly mindennapos természetességgel végzik szolgálatukat, hogy csodálkoznánk rajta, ha magunk is nem volnánk — magyarok. De miként az elmúlt világháború alatti éveken át, úgy most is pontosan és ösztönösen jelentkezik a magyar katonában az a csodálkozás-nélküli, realis világfeltogás, természetes és józan gyakorlatiaság, amelyet annakidején annyira megcsodáltak katonáink magatartásában, az idegenek.

Csapatok az arcvonalon és a front mögött

Természetes, hogy ezek között a méretek között, az ittlévő magyar csapatok sincsenek valamely szűkebb körzetben összpontosítva, hanem igen kiterjedt területeken szétosztva, végzik szolgálatukat. Egyik részük arcvonalbeli szolgálatot teljesít, másrésztük az arcvonal mögötti feladatokat látja el.

Ez utóbbiak feladata általában kettős. A megszállással és újjáépítéssel kapcsolatos feladatokon kívül, rendfenntartószolgálatot is ellátnak.

Az előbbi feladatkörbe: a háborúdulta terület polgári életkereteinek helyreállítás, a termelés minél szélesebb alapokon való megindítása s a közigazgatás, valamint a gazdasági élet szerveinek támogatása tartozik. Bár Ukrajna, ezidőszertint még, a közlekedést érezhetően megbénító hókaró alatt áll s így az élet természete-

tesen még jóformán téli álmát alusza, mégis: aki össze tudja hasonlítani a négy hónap előtti ukrainai viszonyokat a maiakkal, az örömdetes fejlődést láthat. Nyomban szemébe tűnik, hány akkoriban lerombolt hid, vasútvonal és út vált ismét használhatóvá s hány gyár és gazdasági üzem vette fel újból a munkát. S ebben a változásban hatalmas része van a honvédségnek.

A másik feladatcsoport: a rendfenntartás és közbiztonsági tisztogatómunka. Ismeretes dolog, hogy a visszavonuló vöröshadsereg egyes szétugrasztott részei, annakidején bevetették magukat az Ukrajnába oly gyakori erdősegekbe és nádasokba s csupán a tél hidege kényszerítette őket arra, hogy élelmet, valamint tejsót keresve, kibújjanak rejtekükből. E a szovjetahadsereg maga is visszahagyott

ezeket a területeket, polgári ruhába bujtatott apró csoportokat azzal a feladattal, hogy ezek orvlövészekként, fegyveres támadásokkal, roblentásokkal és rongálásokkal zavarják a szövetséges hadseregek összeköttetéseit, mozgását, valamint ellátószolgálatát. Ezeket kívül, a sikerül időnként a szovjetnek, kisebb ejtőernyős osztagokat is észrevétlenül földretenni az arcvonalak mögött, akik azután, az előbbemlített kőborkatonákkal és orvlövészekkel együtt, természetesen megkísérik, romboló és zavarófeladataik végrehajtását. Az itt-ott felbukkanó, ilyen fegyveres bandák garázdálkodásának, persze előbb-utóbb véget vetnek a honvédelalakulatok. Mihelyt híreik veszik e szovjet-orvlövészek összeverődésének, kimennek különítményeink és közrehozzák fosztogató s romboló csoportjaikat. Elég ritka eset, hogy sikerül azoknak kibujniok a honvédek gyűrűjéből. Ilyen tisztogató csatlakozások úgyszólván napirenden vannak, akár csak annakidején, az okkupáció után Boszniában és Hercegovinában, ahol közel öt esztendeig tartott, a végleges pacifikáció munkája. Amilyen szemellátható eredményességgel végzik honvédeink ezt a szolgálatot, éppolyan megnyugvással állapíthatjuk meg, hogy e csatlakozások magyarságról való áldozatainak száma, halottakban is, sebesültekben is, csekély.

A magyar katona most is megállja a helyét

A másik tény, amely örömmel és büszkeséggel tölthet el mindenkit, az, hogy honvédeink, az itteni nagy méretek és nehéz közlekedési viszonyok között megkivánt, gyakran rendkívüli fizikai teljesítményeket, várakozásos felüli képességekkel győzik. Kiváló teljesítményeik nemcsak elérik, de sok tekintetben felül is mulják, a régi, világháborús hadsereg bámulatos teljesítményeit. A közlekedésvizonyok javulása óta, az egyes helyeken elakadt kiegészítő harceszközök és anyagszállítások is elérhetik a csapatokat, úgy hogy immár minden tekintetben tökéletesen korszerű felszereléssel folytathatják küzdelmüket.

Aki itt jár közöttük s láthatja nagyszerű edzettségüket, kiváló szellemüket, derűs kedvüket, amelyet semmiféle meglepetés során sem veszítenek el, annak megtelik a lelke azzal a nagy bizalommal, hogy az otthoni Magyarország népe is bizonyára éppen ilyen szilárd lélekkel hozza meg a redháruló s esetleg még fokozódó áldozatokat is, hiszen ezek a katonák, valamint az otthoni társadalom, ugyanannak a nemzetnek gyermekei. Elképzelhetetlen, hogy történelmi időkben ne ugyanolyan rendületlen lélekkel állnak a mai sorsdöntő idők viharait odahaza is, mint ahogy itt Ukrajnában állják honvédeink, Magyarország békéjének s felvirágzásának végleges biztosítása érdekében.

Magyarország megszakította kapcsolatait három dél-amerikai állammal

Budapestről jelentik: (MTI) Magyarország a hármasszerződésben vállalt szolidaritás alapján Brazília, Uruguay és Paragvaj államokkal május 2-án megszakította a diplomáciai viszonyt.

Megnyílik szombaton f. hó 9-én este a

Lövész kert

étterem, söröző

Apponyi Albert fasor 1. (Hadapródiskolával szemben.)
Legszébb nagyváradi park bejáratánál.

Izletes ételek! Polgári árak! Kifünő italok!

Pontos és figyelmes kiszolgálás. Elsőrangú jazz és cigányzene szórakoztatja a nb. közönséget.

Szíves pártfogást kér

maksai Szabó Géza
vendéglátó mester.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5. SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 30
 félévre 15, egy óra 2.50 pengő
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéretkeket nem adunk vissza.

A székesegyházban vasárnap reggel 9 órakor lesz az ünnepélyes szentmise József kir. herceg és Auguszta főhercegné jelenlétében. Az ének- és zenekar Demény Szent Erzsébet miséjét adja elő, a szólóreszket, valamint Sztójánovits Ave Máriáját és Demény Offertóriumát Pálffy Mária, a budavári Koronázó Főtemplom és a Bazilika magánénekese fogja énekelni. A tagok pontos megjelenését kéri a karnagy.

TIZEZER NÉMET IFJU ÉRKEZETT BUDAPESTRE. A MOT. jelenti: Más európai országokhoz hasonlóan Magyarország is bekapcsolódott abba a mozgalomba, amelynek célja a veszélyeztetett német területekről meghívni a német ifjúságot, hogy nyugodtan készülhessen fel a reávaró feladatokra. Magyarországra tizezer német ifjú érkezik. Ezeknek első csoportját csütörtök délután fogadták az Országház-téren.

Van már Monika sorsjegye?

AZ OLASZ NÉP VÁLASZA AZ ANGOLSZÁSZ HAZUGSÁGOKRA. Rómából jelentik (MTL.) A Stefani Iroda tudósítója írja: Az olasz nép azzal választott az angol-amerikai hírverés által szétkürtölt hazugságokra, melyekkel azt akarták elhitetni a világgözüvelmény-nyel, hogy Olaszország különbékeajánlaton fáradozik, hogy több, mint 24 milliárd lírát jegyzett az új államközsőre. Messze túlszárnyalja ez az előző 4 milliárdos jegyzét. Az olasz kormány méltatlannak tartja, hogy olyan hazugságokat cáfoltjon hivatalosan, amely említésre sem méltó. A hírezteléseket megfelelő módon cáfolta meg az olasz nép a kölcsönjegyzéssel.

Délvidéki erősszálú flor-talpu selyemharisnyák
 már 3 pengőből nagy választékban
Horváth Károly
 Nagyvárad, Hlatky Endre-utca 8. szám.

Volt 4-es keresztény bajtársaknak családtagjaikkal május 8-án péntek este 8 órakor vacsora a Mátyás étteremben Szilágyi Dezső-utca 5. sz. alatt. — Minden bajtárs ott legyen. Elnökség.

ÉRTEKEZLET JUGOSZLÁVIA VAS-UTI FELSZERELÉSÉNEK FELOSZTÁSÁRA. Szófiából jelentik (MTL.) A Stefani jelenti: A volt Jugoszlávia vas-uti felszerelésének felosztására hivatott nemzetközi bizottság befejezte munkáját. A bizottságban Olaszország, Németország, Bulgária, Magyarország és Horvátország képviselője vett részt.

FÉRFI CRÉDÓ HIREI. Felkérjük a férfi Crédó tagjait, hogy a szokásos havi közös szentáldozáson ezuttal a székesegyházban szíveskedjenek résztvenni. A közös szentáldozást 10-én a Szent László-hét befejező ünnepégekkel kapcsolatban a székesegyházban a 9 óras főpapi szentmise keretében tartjuk meg. A szentmise után testületileg veszünk részt a körmenetben, a rendezés havi gyűlésében a hónapban elmarad, felkérjük tagjainkat, hogy minél nagyobb számban jelenjenek meg ezen a szép ünnepen. Elnökség.

A Baross Szövetség értesíti tagjait, hogy folyó hó 9-én este fél 7 órai kezdettel a Szent József telepen levő kulturális házban ünnepélyes keretek között megnyitott est lesz (mozi), amelyen a Baross Szövetség is képviselteti magát és kérjük, hogy a Baross tagok is minél nagyobb számban vegyenek részt.

Vágja ki!

50 fillért visszakar,

ha 6 pengőn felül vásárol nálam

Horváth Károly

harisnyaház, Hlatky Endre-u. 8. sz

PAPIRHÍÁNY MIATT BESZÜNTET-TEK MEGJELENÉSÜKET AZ IRORSZÁGI NAPILAPOK. Dublinból jelentik (MTL.) A Stefani jelenti: A papiros-behozatal csökkenése miatt az irországi napilapok kényszerültek megjelenésüket szeptembertől kezdve beszüntetni.

Legszebb ajándékok **Szent László emléktárgyak**
TOMPA FERENC
 üveg- és porcellán kereskedése, Rákóczi-út 5

NAGYVÁRADI FÉNYKÉPNAGYÍTÓ ÜGYNÖKÖKET INTERNÁLT A NAGYKANIZSAI RENDŐRSÉG. Nagykanizsáról jelentik (MTL.): A nagykanizsai rendőrkapitányság őrizetbevette annak idején Schreier Ferenc, Vogel László, Lőrinc Sándor, Glöck Izidor és Simonovics Miklós nagyváradai fényképnagyító ügynököket, akiknek működése ellen sok panasz érkezett a rendőrségre. A nagykanizsai rendőrkapitányság az őrizetbe-vett egyének ügyében megkeresést intézett a nagyváradai rendőrkapitánysághoz. A szükséges felvilágosításokat a nagykanizsai rendőrség csütörtökön kapta meg és ennek alapján mind az öt egyént internálta a gazdasági és kereskedelmi életre káros tevékenységük miatt.

Vegyen Monika sorsjegyet

A M. KIR. ÁLLAMI MUNKAKÖZVE-TÍTŐ HIVATAL FELHÍVÁSA. Felhívom a Nagyvárad területén tartózkodó mindazon egyéneket, akik mint tanonc akarnak elhelyezkedni, hogy a nagyváradai m. kir. állami Munkaközvetítő Hivatal helyiségében (Szilágyi Dezső utca 28.) saját érdekében is jelentkezzenek. Nagyvárad, 1942. május hó 7-én. A tanoncosztály vezetője: Péter István s. k. munkaközvetítő tisztviselő.

Korona Filmszínházban Pénteken utoljára
Egy lány elindul és Tábori levelezőlap.
 Szobnattól: **Méltóságos kisasszony.**

NAGY REPÜLŐNAP LESZ MÁJUS 25-ÉN. Nagyvárad. Saját tud. A nagyváradai polgári repülőtér parancsnokától nyert értesülésünk szerint május 25-én. Pünkösd másodnapján nagy repülőnapot rendeznek Nagyváradon, amelyen igen sok közéleti előkelőség és a magyar repülés számos kiváló képviselője vesz részt.

A Magyar Légiforgalmi Részvénytársaság értesíti az utazóközönséget, hogy az erdélyi légijárat repülőgépei május 11-től kezdődően újra menetrendszerűen érintik Nagyváradot. Indul Budapestről reggel 7.50 órakor, Nagyváradra érkezik reggel 9 órakor, indul Nagyváradról 9.15-kor, Kolozsvárra érkezik 9.55-kor. Indul Kolozsvárról 10.10 órakor, Marosvásárhelyre érkezik 10.45-kor, Marosvásárhelyről indul 16 órakor, Kolozsvárra érkezik 16.35-kor, Kolozsvárról indul 16.50-kor, Nagyváradra érkezik 17.30-kor, Nagyváradról indul 17.45-kor, Budapestre érkezik 18.55-kor.

NYILVÁNOS VITA LESZ AZ ALSÓ-HÁZBAN A HADIHELYZETRŐL. Amsterdamból jelentik (MTL.) A Német Távirati Iroda jelenti: Cripps az alsóházban közölte, hogy a pünködi ülés előtt kétnapos nyilvános vita lesz az alsóházban a hadihelyzetről.

Temetések. Erdélyi Mihály 76 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 4 órakor lesz a Haller kápolnából. — Özv. É. I. Vilmosné szül. Julier Mária 72 éves korában elhunyt. Temetése szombaton délután 5 órakor lesz a Haller-kápolnából. (Erdélyi „Concordia“.)

Monika sorsjegy vétele jótékony célt szolgál

RENDELET A GUMIABRONCS ÉS GUMIABRONCS-HULLADÉK BEJELENTÉSÉRŐL. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A Budapesti Közlöny pénteki száma közli a kormány rendeletét a gumiabroncs és a gumiabroncs-hulladék újabb bejelentéséről. A rendelet szerint mindennemű gépjármű után a rendelkezésre álló abroncsok közül a kerekeknek megfelelő gumiabroncsot és két tartalékabroncsot kivéve be kell jelenteni. Be kell jelenteni minden leállított tehergépkocsinak és a korlátozások előtt leállított személygépkocsinak minden gumiabroncsát, valamint tartalékabroncsát. A bejelentést 15 napon belül kell megtenni a kereskedelmi és közlekedésiügyi minisztérium 10-ik szakosztályának.

ADAGOLJÁK A CIGARETTÁT ÉS DOHÁNYT NORVÉGIÁBAN. Oslo-ból jelentik (MTL.) A Stefani iroda jelenti: Junius elsejétől kezdve Norvégiában a cigaretta és dohányféléket adagolják. Minden felnőtt havonta 160 cigarettát, vagy kétezár gramm dohányt kap.

TEJET ÉS TEJESKÁVÉT NEM SZOLGÁLTATHATNAK KI A KÁVÉHÁZAK KOLOZSVÁRON. Kolozsvárról jelentik (MTL.): A város vezetősége eltávolította a kávéházakat arról, hogy május elsejétől kezdve tejet, vagy tejeskávét szolgáltatásnak ki. Az így felszabaduló tejmenyiséget a három éven aluli gyermekek tejszívesítésére biztosítására használják fel.

Nemzetgyűlésért kéthónapi fegyházra ítélte a Kúria Varga Károly üveg-olvasztó segédét. Budapestről jelentik: (MOT) Varga Károly üvegolvasztó segédét a nagyváradai törvényszék ötös tanácsa nemzetgyűlési vétsége miatt felelősségre vonta, mert a magyar csapatok bevonulása alkalmával becsmerlő kifejezéseket használt a magyarokkal szemben. A törvényszék ötös tanácsa felmentet ítéletet hozott. Az ügyész semmisségi panaszra folyott a Kúria elé került az ügy. Törek Győza elnöklése mellett tárgyalta le Varga Károly ügyét. Dr. Kovács Pál koronagyűlész helyettes felszólalásában kiemelte, hogy több aggálytalan tanú tett terhelő vallomást. A Kúria helyadott a koronagyűlész helyettes indítványának és Varga Károlyt hűnőnek mondotta ki — Varga Károlyt a Kúria kéthónapi fegyházra ítélte.

MOZGALOM INDULT KOLOZSVÁRON A HADBAVONULTAK GONDOLÁSÁRA. Kolozsvárról jelentik (MTL.): A város polgármestere mozgalmat indított a hadbavonultak segélyezésére és gondozására. Ennek érdekében felhívást intézett a magyar asszonyokhoz és lányokhoz, hogy havonta legalább egyszer látogassák végig a hadbavonultak hozzátartozóit és legyenek segítségükre. Eddig negyvennyolcan jelentkeztek erre a munkára.

GRÓF KÁROLYI GYULA LETT AZ ELNÖKE A TIBORSZÁLLÁSI MŰVELŐDÉSI EGYESÜLETNEK. A Magyar Tudósító jelenti: Tiborszálláson gróf Károlyi Gyula uradalmában a környező tanyak népet értekezletre hívták össze, hogy megalakítsák a falusi nép nevelési központját, a tiborszállási Művelődési Egyesületet. Az egyesület alapszabálytervezetét gróf Károlyi Gyula volt miniszterelnök dolgozta át, hogy az mindenben megfeleljen az alkalmazottak kulturális szükségleteinek. Népművelési előadásokat, tanfolyamokat rendeznek az egyesület keretén belül, a népkönyvtárat és az olvasótermet rádióval felszerelik, moziat állítanak fel, ahol kéthetenként magyar játékfilmeket és oktatófilmeket mutatnak be. Megalakította az egyesület tisztikarát is és tisztelebeli elnökévé gróf Károlyi Gyulát választotta.

Megjött! A GAZDAG CIRKUSZ

Művészet. Erő. Humor. Idomítás. Látványosság. Mindent nyújt, ami egy nagy világvárosi cirkusz műsorában elképzelhető. — Ragyogó kosztümök. — Fényes kiállítás. — Káprázatos színek. — Minden egyes szám egy attrakció! — 3000 személyt befogadó vízmentes ponyva sátor! — Előadásaink minden nap este 9 órakor, vasárnap 3 előadás, délután 4, 6 és este fél 9 órakor. — **Helyárak: 40 fillértől 3 Pengőig.** Tolongások elkerülése végett, jegyelővétel d. e. 10 órától egész nap a pénztárnál.

Május 9-én, szombat este 9 órakor tartja a Nagypiac téren nagy megnyitót

diszeloadását

teljesen új felszereléssel és ujonnan szervezett társulattal.

teljesen új felszereléssel és ujonnan szervezett társulattal.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MAJUS 9.
Budapest I.

- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
10.15 Szórakoztató zene.
11.20 Ifj. Banda Ede gordonkázik.
11.40 Mit nézzünk meg? A XVI—XVIII. századi magyar tölcséres és talpas poharakat a Nemzeti Múzeumban. Ismerteti Bárányné Oberschall Magda dr. Felolvasás.
12.10 Melles Béla-zenekar.
13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
14.00 Művészlemez.
15.20 Suki Tóni cigányzenekara.
16.00 A Diákkaptár tarkadélutánja.
17.15 Milánói Szinfonikusok.
17.30 Közvetítés a Fényes cirkuszról.
17.55 Ignátz Rózsa csevegése.
18.15 Katonatanácsok és katonaindulók.
19.20 Hangképek innen-onnan.
19.45 A finn rádió műsorából.
20.00 Laval, Csizsár Béla előadása.
20.10 A MOVE szépművészek majálisának közvetítése.
22.15 Szórakoztató zene.
23.25 Pátia-tánclemez.
24.00 Hírek.
00.15 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.

Budapest II.

- 17.55 Ákom Lajos orgonál a Kálvin-téri templomból.
18.30 Mezőgazdasági félóra.
19.00 Székesfevárosi Tűzoltózenekar.
20.00 Hírek.
20.10 Zenezóval életre-halálra.
21.00 Zajky Zoltán előadása.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

VASÁRNAP, MAJUS 10.

- 8.00 Fohász. Szózat. Reggeli zene.
8.45 Hírek.
10.00 Egyházi ének és szentbeszéd a szentistvánvárosi Bazilikából. A szentmisét pontifikálja és a szentbeszédet dr Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás mondja.
11.15 Evangélikus istentisztelet. Igét hirdeti dr Keken András lelkes.
12.15 Levente félóra.
12.55 Hódoljunk XII. Pius pápának. A magyar rádió ünnepi megemlékezése püspökkészletelésnek 25. évfordulóján. Dr Mihalovics Zsigmond pápai prelátus előadása.
13.10 A Mária Terézia 1. honvédegyezred zenekara.
14.00 Hanglemez.
15.00 Mezőgazdasági szakelőadás.
15.45 Pertis Pali cigányzenekara.
16.00 Erdélyi képek.
16.40 Monostory Margit előadása.
17.20 Holéczy Ákos jazzegyüttese.
17.45 Részletek Vörösmarty Mihály verséből.
18.10 Szórakoztató zene.
19.20 Szentgyörgyi László hegedül.
19.45 Hangképek a vasárnap sportjáról. Beszél Puhár István és dr Legényei József.
Majd: Sporteredmények.
20.20 Magyar operett- és daltjáték-est.
21.45 Hírek és lóversenyeredmények.
22.15 Sárai Elemér cigányzenekara muzsikál. Vargha Imre énekel.
23.30 Hírek német, olasz, angol, francia és finn nyelven.
23.25 A Rádiózenekar műsorából.

Budapest II.

- 11.15 Szalonótós.
12.15 Az 1. honvédegyezred zenekara.
15.00 Az Operaház előadásának közvetítése a Magyar Művelődés Házából: Denevér.
16.10 Michael Villecz zongorázik.
18.40 Dr Dezsényi Béla előadása.
19.45 Rádió műsorai Rudi cigányzenekara.
20.10 A finn rádió műsorából.
21.00 Maróthi György debreceni professzor emléke.
21.20 Bosztoni szinfonikus zenekar.

SPORT

11:9 arányban győztek a kispesti ökölvívók a jól küzdő nagyváradiak ellen

(Nagyvárad.) Csütörtök este nagy érdeklődés mellett folyt le a Kereskedelmi Csarnokban a Kispesti Textil-Nagyváradi Ökölvívók box-mérkőzése. Eredmények: papirsúlyban Fogarasi KT—Szirmai Nagyvárad, győz Fogarasi. Tantos KT—Szántó Nagyvárad, győz Szántó. Törpesúlyban: Csizmadia KT—Csizmadia Nagyvárad, győz a kispesti Csizmadia. A nehézsúlyban az est egyik legszebb győzelmét aratja Varga Nagyvárad, Terna KT ellen. Pehelysúlyban Guja KT

győz Szőke Nagyvárad ellen. A másik sok izgalmat hozó mérkőzés Mojsza Nagyvárad és Varga KT összecsapása volt, mely eldöntetlenül végződött. A váltó súlyban a várdi Konrád legyőzte a kispesti Tóthot. A középsúlyban Váci Nagyvárad már jelentős pontfőlényben van, amikor Molnár egyik ütése nyomán olyan orrvérzést kap, hogy le kellett léptetni. A nehézsúly újabb várdi győzelmet hozott. Krajcsik Schüppöt gyűrte magaal.

Férfiruhákat használ-
takat, legjobb áron
vehet, eladhat

MOLNÁR

használsruha üzletében
Bémer-tér 1 (udvarban).
Hívásra házhöz jövök

Visszavonták a labdarugók vasuti kedvezményét

(MTI) Az MLSz elnöksége tudomásul vette a kerületek és alosztályok vezetőivel folytatott tárgyalásokat, amelyek szerint a nyár folyamán Erzsébeten, Kolozsvárott, Újvidéken, Diósgyőrön és Győrön rendeznek ifjúsági edzőtáborokat.

Az MLSz azt a hivatalos értesítést kapta, hogy a labdarugó csapatok 50 százalékos vasuti kedvezményét visszavonták. Így a NB-ben résztvevő, valamint kerületi bajnokságot játszó

csapatok teljes jeggyel utazhatnak. A szövetség ezen a héten körlevelet intézett az érdekeltektől egyesületekhez, amelyben a vasuti kedvezmény visszavonása ellenére is kötelezővé teszi a vasárnapi forduló lejátszását. Az MLSz országos elnöksége az OSK-tól határozott ígéretet kapott bizonyos összegű segély kiutalására. Az MLSz táviratilag megküldte ezeket a segélyeket az egyesületeknek, hogy az utazásoknál fennakadás ne legyen.

Új kerékpárok

JAKAR

műszerésznél
Kossuth-u. 5 Tel. 23-30.

SZÍNHÁZ

Bizánc

Táray Ferenc nagyszerű vendéjátéka

Csütörtökön este Herczeg Ferenc nagyszerű történelmi színművét, a Bizáncot elevenítette fel a Szigligeti Színház együttese. Az előadás úgy különöségeiben mint művészi szempontból a legkiválóbbat nyújtotta. Zsufolt nézőtér tapsolt és ünnepelte a színészeket, a szereplők pedig tudásuk legjavát adták, hogy ezt a lelkesedést kiérdemeljék.

Táray Ferenc, a kolozsvári Nemzeti Színház igazgatójának vendégfellépte kölcsönzött egyéni szint a darabnak. Minden szava, mondata, a szavak színezete kiforrott, művészi felkészültségre vall. Meggyőzően érzékeltette Konstantin császár lelkitusáját, amikor népéért aggódott s kivezető útát keresett a néhány órán belül bekövetkező és elkerülhetetlen pusztulásból. Megdöbbentő erejű volt csalódása és ráébredése arra, hogy nincs egyetlen hiva még elpuhult, agyonbecézgetett, de csak mulatozással, dorbézolással tördő udvaroncjai között sem. Jól megformált figura Moory Lucy Iréne császárnő alakítása. A zögös, uralomra vágyó, gyenge, ingadozó jellemű nő megtestesítője. Sárnágy Miklós Giovanni a genuai zsoldos kapitány szerepében azt adta, amit tőle vártak. Megjelenésével, őszinte, egyenes bírálatával, semmitől sem szégyen nem rettenő szókincsével, a darab egyetemes magyarabgyott császár, egyetlen és színpadjárója. Alakításában volt erő és

mondanivalóiban lendület. Koltay Aranka Hermin szerepében ismét bizonyított a alakító készségét s második felvonásbeli jelenésében őszinte, emberi hangjával igen közel került a közönség szívéhez. A darab két legjobban kidolgozott s legszerencsésebben megformált figurája kétségen kívül Barys Béláé és Náday Pálé. Az öreg Lala Kalil maszkjában Barys Béla ismét megmutatta szemünk előtt kibontakozott nagyszerű képességeit. Demeter nagyherceg szerepében pedig Náday Pál művészi átérzésről és drámai erőről tett tanúbizonyságot. Mindketten nyíltszíni tapsot kaptak. Tetszett még Dely Ferenc erőteljes Achmed khán figurája, valamint Kozma Andor, Márky Géza, Útó Endre, Bartók Julia alakítása. Kiseb szerepekben Ihsz Klári, Rédey Kató, Haraszthy Irén, Bartoss József, Halassy Gyula, Berengh Béla, Selymosi Imre, Károlyi Ernő és a többiek járultak hozzá a darab sikeréhez.

A darabot végignéző más városbeli előkelő vendégek éppúgy, mint a helybeli közönség egy jölsikerült színházi est élményével gazdagabban hagvta el a nézőteret. (Bys.)

A Színház ünnepi műsora

— Cigánybáró, Strausz nagyoperettje pénteken este kerül színpadra fél 9 órai kezdettel Vera Lúcia és Sallay Zoltán,

a m. kir. Operaház szóló-táncosai, Rác Tilda és D. Kovács József operaénekesek vendégfelléptével, Dely Ferenc rendezésében. Mérsékeltlen felemelt helyárak.

— Pénteken délután nincs előadás!

— Cigánybáró, szombaton este fél 9 órai kezdettel díszelőadás keretében kerül színpadra József kir. herceg és Augustia kir. hercegnő öfenségeik tiszteletére, vasárnap délután 4 órai kezdettel pedig rendes helyárakkal.

— Szombaton délután 4 órai kezdettel a Cigánykirály kerül színpadra olcsó helyárakkal, a bemutatás előadás elsőrendű szereposztásban.

— Vasárnap este fél 9 órakor Sport-ünnepély lesz a színházban felemelt helyárakkal. Részletes műsor a falragaszokon. Jegyek elővételben már kaphatók a színházi pénztárnál.

APRÓHIRDETÉSEK

Lakás

Butorozott különbejáratu szoba kiadó. Cim Csepő Péter-u. 19. 390

Szoba-konyhas lakást keresek. Cimeket a kiadóba kérek.

Adás-vétel

Hagyatéki osztály miatt sürgősen eladó Bömer-utca 2. számú bérház, benne 4 komplett egyszobás és 2 szuterénlakás. Értekezhetni dr Horváth ügyvédnél, Kapucinus-utca 6. (Ügynökök díjaztatnak). 387

Villa, teljesen új, Nagyvárad legszebb helyén panzióknak, kerthelyiségnek beköltözhető két szobás lakással, kedvező fizetési feltételekkel olcsón eladó. Házhelyek Nagyvárad legszebb helyén eladó. Érdeklődni: Csáky-utca 25. I. em. 2. 359

Különpéle

Akik bármilyen ingatlant, üzletet eladni, venni akarnak, keressék fel Popovics ingatlanközvetítő irodát, Szt János-u. 6. Telefon: 15-67. 365

Bor- és sömágykereskedéshez tőkés társat keresek. Ajánlatok „Keresztény” jellegre. 389

Kötők, horgolok ócska szvettereket, gyönyörűen javítok, átalakítok, gyermekruhának is. Harisnyatalpális, szemszedés, kesztyűjavítás, műstoppolás; Bodánénál, Kossuth-u. 18. 379

Allást nyec

ARPAD vezér-út környékén lakó ügyes lapkihordót felveszünk. Jelentkezés a kiadóhivatalban.

Allást keres

KERESKEDELMIT végzett leány délelőttre irodai alkalmazást keres. Cimet a kiadóba kér.

Elveszett

Elveszett arcképes igazolvány Szatmáry József MÁV nyugdíjas névre. — Megtalálós kérétek jutalom ellenében a kiadóba adja be. 388

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc,
a Szent László-nyomda RT
igazgatója

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.